

Кроскультурний вимір стратегічних комунікацій у професійній підготовці фахівців

Бідюк Наталя Михайлівна¹, Третько Віталій Віталійович²,

Бідюк Дмитро Євгенійович³, Сова Майя Володимирівна⁴

Опубліковано	Секція	УДК
30.01.2026	Освіта/Педагогіка	316.77:378.147:316.72

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19443337>

Анотація. У статті обґрунтовано роль кроскультурного компонента як ключової передумови ефективних стратегічних комунікацій у сучасному глобалізованому суспільстві. Актуалізовано взаємозв'язок між процесами міжкультурної взаємодії, формуванням кроскультурної компетентності та реалізацією стратегічних комунікацій у професійній діяльності фахівців різних галузей знань. На основі аналізу наукових підходів розкрито сутність стратегічних комунікацій як системного інструменту цілеспрямованого впливу на цільові аудиторії, що передбачає узгоджене використання вербальних, невербальних і символічних засобів у соціокультурному контексті. Визначено, що ефективність стратегічних комунікацій безпосередньо залежить від рівня сформованості кроскультурної компетентності, яка забезпечує адекватну інтерпретацію культурних кодів, цінностей і комунікативних практик різних соціальних груп. Обґрунтовано, що інтеграція кроскультурного компоненту у професійну підготовку фахівців сприяє розвитку стратегічного мислення, комунікативної гнучкості та здатності до ефективної міжкультурної взаємодії. Особливу увагу приділено підготовці майбутніх учителів іноземних мов, педагогів-хореографів, фахівців міжнародних відносин і прикладних лінгвістів, для яких кроскультурна складова є визначальною у професійній діяльності. Доведено, що стратегічні комунікації виступають інтеграційним механізмом, який поєднує когнітивні, емоційні та поведінкові компоненти кроскомунікативної діяльності. Кроскультурна підготовка розглядається як необхідна умова підвищення ефективності стратегічних комунікацій, формування культурної чутливості, толерантності та готовності до діалогу культур. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням інноваційних моделей кроскультурної підготовки фахівців у системі вищої освіти України та за кордоном.

Ключові слова: професійна підготовка, кроскультурна компетентність, стратегічні комунікації, міжкультурна комунікація, інтеграція, кроскультурний компонент, фахівці.

¹ доктор педагогічних наук, професор завідувач кафедри іншомовної освіти і міжкультурної комунікації, Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна <https://orcid.org/0000-0002-6607-8228>

² доктор педагогічних наук, професор кафедри міжнародної комунікації та політології, Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна <https://orcid.org/0000-0003-3608-1378>

³ кандидат педагогічних наук старший викладач кафедри психології та педагогіки, Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна <https://orcid.org/0000-0003-3086-5411>

⁴ доктор філософії в галузі педагогіки викладач кафедри іншомовної освіти і міжкультурної комунікації, Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна <https://orcid.org/0000-0002-9643-879X>

Cross-cultural Dimension of Strategic Communications in Professional Training of Specialists

Abstract. The article substantiates the role of the cross-cultural component as a key prerequisite for effective strategic communications in today's globalized society. The interrelation between intercultural interaction processes, the development of cross-cultural competence, and the implementation of strategic communications in the professional activities of specialists across various fields is highlighted. Based on the analysis of scientific approaches, the essence of strategic communications is revealed as a systemic tool for purposeful influence on target audiences, involving the coordinated use of verbal, non-verbal, and symbolic means within a socio-cultural context.

It is determined that the effectiveness of strategic communications directly depends on the level of developed cross-cultural competence, which ensures the adequate interpretation of cultural codes, values, and communicative practices of different social groups. It is substantiated that the integration of the cross-cultural component into professional training contributes to the development of strategic thinking, communicative flexibility, and the ability to engage in effective intercultural interaction.

Particular attention is paid to the training of future foreign language teachers, choreographic educators, international relations specialists, and applied linguists, for whom the cross-cultural component is a determining factor in professional activity. It is demonstrated that strategic communications function as an integrative mechanism combining cognitive, emotional, and behavioral components of cross-communicative activity.

Cross-cultural training is viewed as a necessary condition for enhancing the effectiveness of strategic communications, fostering cultural sensitivity, tolerance, and readiness for intercultural dialogue. Prospects for further research are associated with the development of innovative models of cross-cultural training for specialists in higher education institutions in Ukraine and abroad.

Keywords: professional training, cross-cultural competence, strategic communications, intercultural communication, integration, cross-cultural component, specialists.

Вступ

Актуальність проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується інтенсивними глобалізаційними процесами, що зумовлюють активізацію міжкультурної взаємодії в усіх сферах життєдіяльності. У цих умовах стратегічні комунікації набувають особливого значення як інструмент формування суспільної думки, впливу на поведінку аудиторій та забезпечення ефективною взаємодією між державами, інституціями й соціальними групами. Водночас ефективність стратегічних комунікацій значною мірою залежить від рівня сформованості кроскультурної компетентності суб'єктів комунікації. Недостатній рівень розуміння культурних особливостей, цінностей і комунікативних практик різних соціальних груп може призводити до комунікативних бар'єрів, викривлення змісту повідомлень та зниження ефективності комунікативного впливу.

Результати комунікації не зникають безслідно, а акумулюються в соціокультурній пам'яті суб'єктів і слугують підґрунтям для подальших комунікативних актів. У процесі міжкультурної взаємодії відбувається збагачення внутрішнього культурно-духовного світу особистості в межах її соціокультурного середовища, що зумовлює інтеріоризацію елементів іншої культури. Унаслідок цього зміст, цінності та смисли іншої культури певною мірою «привласнюються» та інтегруються у власну картину світу суб'єкта.

Зазначені процеси набувають особливого значення в контексті стратегічних комунікацій, які передбачають цілеспрямоване використання комунікативних ресурсів для формування потрібних смислів, цінностей і моделей поведінки цільових аудиторій. Стратегічні комунікації функціонують як системний інструмент довготривалого

впливу, що виходить за межі окремого комунікативного акту та спрямований на формування стійких змін у свідомості та поведінці суб'єктів комунікації.

У цьому зв'язку кроскультурна складова виступає ключовим чинником ефективності стратегічних комунікацій, оскільки врахування культурних кодів, ціннісних орієнтацій і соціальних норм різних аудиторій забезпечує адекватність комунікативного впливу та його відповідність контексту. Ігнорування культурних особливостей може призводити до викривлення смислів, зниження ефективності впливу або виникнення комунікативних бар'єрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика кроскультурної освіти та міжкультурної комунікації, а також особовості використання стратегічних комунікацій широко представлена у працях вітчизняних і зарубіжних науковців (О. Байбакова, О. Біда, О. Галіцян, Ю. Запорожцева, І. Козубовська, Т. Койчева, Є. Макаренко, О. Матвієнко, Т. Осипова, О. Пришляк, Т. Сивак, І. Цілінко та ін.), які досліджують особливості формування кроскультурної компетентності, механізми міжкультурної взаємодії та їх вплив на професійну діяльність. Цілісне наукове осмислення сутності стратегічних комунікацій було вперше представлено у 2007 році групою дослідників, зокрема Д. Верчічем (D. Verčič), Б. Рулером (B. van Ruler), К. Халлаханом (K. Hallahan) та Д. Хольцхаузенем (D. Holtzhausen). У науковому журналі зі стратегічних комунікацій вони визначили стратегічні комунікації як цілеспрямоване використання організацією комунікативного інструментарію для реалізації своєї місії [9]. З огляду на це, формування концепції стратегічних комунікацій традиційно пов'язують зі Сполученими Штатами Америки. Підтвердженням цього є доповідь адміністрації президента США до Конгресу США (2009 р.), присвячена «Національним рамкам стратегічної комунікації», у якій було визначено основні цілі, завдання та організаційні форми реалізації стратегічних комунікацій [6]. У свою чергу, стратегічні комунікації розглядаються як комплексна система цілеспрямованого впливу, що поєднує інформаційні, лінгвістичні, педагогічні, психологічні та соціальні аспекти комунікації (A. Fantini, J. Farwell, E. Goldman, X. Lin, H. Nothhaft, C. Osborne, C. Paul, D. Yang, Q. Zhang та ін.). Водночас питання інтеграції кроскультурного компоненту у систему підготовки фахівців соціокомунікативного профілю потребує подальшого наукового осмислення.

Мета статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування ролі кроскультурного компонента як передумови ефективних стратегічних комунікацій та визначення шляхів його інтеграції у професійну підготовку фахівців різних галузей знань у контексті розвитку кроскультурної компетентності.

Результати

Науковий дискурс досліджуваної проблеми формується навколо комплексу взаємопов'язаних понять, що відображають різні рівні осмислення кроскультурної освіти та стратегічних комунікацій. Логіка викладу ґрунтується на поетапному переході від загальнотеоретичних категорій до прикладних аспектів професійної підготовки. Насамперед, доцільним є звернення до базових понять «культура» та «універсальна культура людства», які становлять концептуальне підґрунтя дослідження. Саме вони визначають ціннісні орієнтири, норми та моделі поведінки, що реалізуються у процесі міжкультурної взаємодії. У цьому контексті важливого значення набуває поняття «міжнародна освіта» як середовища формування глобального світогляду та готовності до взаємодії у полікультурному просторі. Наступний рівень аналізу пов'язаний із розкриттям сутності «кроскультурної комунікації», що відображає процеси взаємодії представників різних культур. Їх осмислення дозволяє визначити специфіку комунікативних стратегій, бар'єрів і механізмів досягнення взаєморозуміння у глобалізованому світі.

Аналіз наукових поглядів О. Байбакової та І. Козубовської свідчить про ключову роль культурних норм і традицій у забезпеченні ефективної міжкультурної взаємодії. Дослідниці наголошують, що досягнення успіху в комунікації між представниками різних культур неможливе без урахування культурних особливостей, що визначають інтерпретацію смислів, поведінкових моделей і комунікативних стратегій. Кроскультурна комунікація, на думку авторів, є не лише процес обміну інформацією, а складний соціокультурний феномен, у межах якого відбувається взаємне збагачення культур, формування нових смислів і трансформація ціннісних орієнтацій [1]. Це підтверджує необхідність формування кроскультурної компетентності як базової складової професійної підготовки фахівців соціокомунікативного профілю. Водночас ці положення дозволяють обґрунтувати значущість кроскультурного компоненту у контексті стратегічних комунікацій, оскільки саме врахування культурного контексту забезпечує адекватність комунікативного впливу, підвищує його ефективність та сприяє уникненню міжкультурних бар'єрів і конфліктів.

На цій основі доцільно перейти до розгляду освітніх концептів, зокрема *кроскультурного навчання, мультикультурної освіти та міжкультурної дидактики*, які визначають педагогічні механізми формування відповідних компетентностей. Узагальнення змісту цих понять дає змогу концептуалізувати поняття *кроскультурної освіти* як системного явища, спрямованого на підготовку особистості до ефективної діяльності в умовах культурного різноманіття та міжособистісної комунікації, а також використання стратегічних комунікацій як інструменту цілеспрямованого впливу на свідомість і поведінку аудиторії. У сучасному науковому дискурсі *стратегічні комунікації* визначаються як цілеспрямоване використання комунікативних ресурсів (вербальних, невербальних, символічних) для досягнення визначених цілей шляхом впливу на цільові аудиторії. Ефективність цього впливу безпосередньо залежить від здатності суб'єктів комунікації враховувати культурні (кроскультурні) особливості аудиторії, що актуалізує значущість кроскультурної компетентності як ключової умови успішної комунікативної взаємодії.

Американський дослідник К. Пол (C. Paul) розглядає стратегічні комунікації як координовану систему дій, повідомлень, візуальних образів та інших форм сигналів і взаємодій, спрямованих на інформування, вплив і переконання цільових аудиторій (selected audiences) з метою підтримки національних інтересів. Науковець підкреслює, що стратегічні комунікації є цілеспрямованим процесом, який інтегрує інформаційні, комунікативні та поведінкові аспекти впливу, забезпечуючи формування відповідних установок, переконань і моделей поведінки аудиторії відповідно до визначених стратегічних цілей, зокрема у сфері реалізації державної політики. Особлива увага приділяється координації різних форм комунікативної діяльності, що передбачає узгоджене використання вербальних і невербальних засобів впливу, а також врахування соціокультурного контексту цільової аудиторії. У цьому контексті стратегічні комунікації постають як міждисциплінарна сфера, що інтегрує напрацювання комунікаційних студій, політичної науки та практик інформаційного впливу [12]. У свою чергу, Дж. Фарвел (J. Farwell) у праці «Переконання та сила: мистецтво стратегічних комунікацій» визначає стратегічні комунікації як використання вербальних, невербальних, візуальних і символічних засобів для впливу на свідомість і поведінку цільових аудиторій з метою їхнього спрямування відповідно до визначених політичних або соціальних цілей [8].

Система стратегічних комунікацій у підготовці фахівців соціокомунікативного спрямування розглядається як комплексний підхід до планування, реалізації та оцінювання комунікаційних стратегій, спрямованих на досягнення довгострокових цілей професійної діяльності шляхом цілеспрямованого використання інформаційних ресурсів і комунікативних технологій. Вона передбачає інтеграцію змістових,

технологічних і ціннісних компонентів, що забезпечують ефективну взаємодію з різними соціальними та культурними аудиторіями. Реалізація такої системи сприяє формуванню у майбутніх фахівців здатності до узгодження комунікативних дій, підвищення ефективності комунікаційних практик і досягнення професійних цілей в умовах глобальної інформаційної взаємодії та міжкультурної комунікації. Вона також забезпечує розвиток стратегічного мислення, кроскультурної компетентності та здатності до адекватного реагування на виклики інформаційного середовища, що є визначальним для фахівців соціокомунікативного профілю.

Кроскультурна компетентність забезпечує здатність особистості адаптувати знання культурних норм і цінностей, інтерпретувати культурні відмінності та ефективно взаємодіяти в багатокультурному середовищі, а також застосовувати комунікативні стратегії відповідно до особливостей різних аудиторій, що є критично важливим для реалізації стратегічних комунікацій. Зокрема, урахування культурних кодів, мовних особливостей, соціальних норм і ціннісних орієнтацій сприяє підвищенню ефективності комунікативного впливу та мінімізації ризиків виникнення міжкультурних конфліктів.

Цілісне осмислення взаємозв'язку між кроскультурною освітою та стратегічними комунікаціями зумовлене не лише теоретичною значущістю цієї проблематики, а й об'єктивними запитами сучасного суспільства. Зокрема, в умовах глобалізації, цифровізації та посилення міжкультурної взаємодії зростає потреба у фахівцях, здатних ефективно діяти в системі стратегічних комунікацій, адаптуючи комунікативні стратегії до різних соціокультурних контекстів.

Водночас традиційна система вищої освіти не завжди повною мірою забезпечує формування відповідного рівня кроскультурної компетентності та стратегічного мислення. Переважання теоретичних підходів, недостатня інтеграція міждисциплінарних знань, обмежене використання практико-орієнтованих методів навчання та інноваційних освітніх технологій ускладнюють підготовку фахівців, готових до діяльності в умовах складного комунікативного середовища. За таких умов кроскультурна освіта постає як необхідна складова модернізації професійної підготовки, оскільки вона забезпечує формування здатності до ефективної міжкультурної взаємодії, критичного осмислення інформації та адаптації комунікативних практик. Її інтеграція у систему підготовки фахівців соціокомунікативного профілю сприяє подоланню зазначених обмежень і створює підґрунтя для розвитку стратегічних комунікацій як важливого інструменту соціального впливу [5].

Інтеграція кроскультурного компоненту у професійну підготовку фахівців соціокомунікативного профілю є необхідною умовою підвищення якості їхньої професійної діяльності в умовах глобалізації та інтенсифікації міжкультурної взаємодії. Особливої актуальності це набуває у підготовці *майбутніх учителів іноземних мов*, професійна діяльність яких пов'язана з трансляцією мовних і культурних кодів, формуванням міжкультурної компетентності учнів та забезпеченням ефективної комунікації в багатокультурному середовищі. У цьому контексті кроскультурну освіту майбутніх учителів іноземних мов доцільно розглядати як цілісний динамічний педагогічний процес, що ґрунтується на принципах толерантності, діалогу культур і міжкультурної взаємодії та спрямований на формування глибокого усвідомлення культурної ідентичності як власного народу, так і носіїв мов, що вивчаються. Зміст такої підготовки передбачає опанування знань про культурне розмаїття світу, розвиток позитивного ставлення до культурних, соціальних і релігійних відмінностей, а також здатності до їх адекватного сприйняття й інтерпретації в процесі іншомовного спілкування [4; 7].

Важливим результатом цього процесу є формування практичних умінь і навичок ефективної міжкультурної комунікації, що забезпечують конструктивну, безконфліктну взаємодію з представниками різних культурних традицій. Це, у свою чергу, сприяє розвитку кроскультурної компетентності як інтегративної професійної якості майбутнього вчителя іноземних мов і забезпечує його готовність до здійснення соціокомунікативної та психолого-педагогічної діяльності в умовах культурного різноманіття, а також до реалізації стратегічних комунікацій.

Реалізація кроскультурного компоненту передбачає не лише розширення змісту навчальних дисциплін за рахунок культурологічної складової, а й упровадження інноваційних педагогічних підходів. До них належать використання автентичних матеріалів, аналіз культурно зумовлених комунікативних ситуацій, моделювання кроскультурних кейсів, участь у міжнародних освітніх проєктах, а також застосування цифрових технологій для міжкультурної взаємодії. Актуалізується потреба у розробленні та використанні культурно-ідентифікаційних та комунікативних стратегій для успішної взаємодії з репрезентантами іншої культури.

Результати наукових досліджень свідчать, що у процесі навчання китайської мови як другої іноземної активно застосовуються орфографічні, семантичні, фонологічні, мнемічні та метакогнітивні стратегії, які забезпечують ефективне засвоєння мовного матеріалу та формування іншомовної комунікативної компетентності. Зокрема, метакогнітивні стратегії відіграють провідну роль у забезпеченні свідомого планування, контролю та оцінювання навчально-комунікативної діяльності здобувачів освіти, що передбачає цілеспрямоване управління когнітивними процесами та рефлексію власної мовленнєвої поведінки. У цьому контексті зазначені стратегії можуть розглядатися як інструменти формування стратегічної комунікативної компетентності, оскільки вони сприяють оптимізації процесів кодування, збереження та відтворення інформації, а також забезпечують адаптацію мовленнєвих дій до умов іншомовного та міжкультурного середовища. Відтак, їх доцільно інтерпретувати як складову інструментарію стратегічних комунікацій у навчальному процесі, що реалізується через усвідомлене використання мовних і когнітивних ресурсів для досягнення комунікативних цілей, ефективної взаємодії та успішної соціокультурної інтеграції в умовах глобалізованого освітнього простору [13; 14].

Зазначимо, що комунікативні уміння та навички майбутніх учителів іноземних мов становлять інтегративну систему вербальних і невербальних засобів вираження думок, почуттів і намірів, що формуються на основі попереднього досвіду міжкультурної взаємодії та знання кроскультурних моделей поведінки. Ефективна комунікація в кроскультурному середовищі передбачає не лише володіння мовними засобами, а й здатність адекватно інтерпретувати невербальні сигнали з урахуванням їх культурної зумовленості, що забезпечує точність і повноту передавання змісту повідомлення. Важливим складником кроскультурної компетентності є емоційна саморегуляція, яка передбачає здатність учителя контролювати власні емоції, розпізнавати та інтерпретувати емоційні стани інших, а також впливати на них з метою забезпечення конструктивної педагогічної взаємодії. Урахування культурних і психологічних особливостей учасників комунікації є необхідною умовою попередження конфліктних ситуацій та формування позитивного емоційного клімату в освітньому середовищі. Узагальнення зазначеного дозволяє розглядати комунікативні вміння, включно з невербальною та емоційною складовими, як важливий ресурс стратегічних комунікацій у професійній діяльності вчителя. Зокрема, здатність до свідомого вибору комунікативних стратегій, управління емоційним впливом, адаптації мовленнєвої поведінки до культурного контексту та прогнозування реакцій співрозмовника відображає реалізацію принципів стратегічного підходу до комунікації. У цьому контексті стратегічні комунікації постають як цілеспрямована діяльність, що інтегрує

когнітивні, мовленнєві та емоційно-регулятивні ресурси суб'єкта для досягнення ефективної кроскультурної взаємодії та педагогічних цілей.

Зазначені підходи забезпечують формування у майбутніх учителів іноземних мов здатності адекватно інтерпретувати культурні відмінності, попереджати та долати комунікативні бар'єри, адаптувати мовленнєву поведінку до культурного контексту. Відтак, кроскультурна компетентність розглядається як інтегративний особистісно-професійний конструкт, що охоплює сукупність соціокультурних, культурологічних, етнолінгвістичних та іншомовних професійно орієнтованих знань і умінь, необхідних для побудови ефективних стратегій міжкультурної взаємодії. Особливого значення набуває здатність майбутнього вчителя використовувати як вербальні, так і невербальні засоби комунікації, формувати стійку професійну позицію щодо етнокультурного різноманіття та забезпечувати ефективну взаємодію з різними культурними спільнотами на засадах діалогу культур і синергетичного підходу.

Інтеграція кроскультурного компоненту у професійну підготовку *фахівців міжнародних відносин* є об'єктивною необхідністю сучасного етапу глобалізованого розвитку, що характеризується інтенсифікацією міжкультурних контактів, розширенням міжнародної співпраці та зростанням ролі комунікацій у політичній, економічній і соціальній сферах. У підготовці фахівців міжнародних відносин кроскультурний компонент забезпечує здатність ефективно взаємодіяти з представниками інших держав і культур, вести переговори, аналізувати міжнародні процеси та приймати обґрунтовані рішення в умовах багатокультурного середовища. Врахування культурних, історичних і ціннісних особливостей партнерів є необхідною передумовою успішної дипломатичної діяльності та реалізації стратегічних комунікацій на міжнародному рівні.

Сфера міжнародних відносин є простором, у якому формуються відносини довіри, солідарності та взаєморозуміння між представниками різних етносів, культур і соціумів, що згодом трансформуються у сталі міжсуспільні взаємозв'язки. Рівень міжкультурної взаємодії визначається як особистісним і професійним розвитком суб'єктів комунікації, так і наявністю сприятливого освітнього та комунікативного середовища, що забезпечує ефективне здійснення стратегічних комунікацій.

На основі проведеного аналізу визначено, що професійна підготовка майбутніх фахівців міжнародних відносин до реалізації стратегічних комунікацій у міжкультурному середовищі повинна ґрунтуватися на таких кроскультурних освітніх орієнтирах:

- усвідомлення кроскультурної та комунікативно-стратегічної функції професійної діяльності, що передбачає здатність впливати на формування смислів, цінностей і поведінкових моделей цільових аудиторій;
- врахування етичного виміру стратегічних комунікацій, що проявляється у відповідальності за результати комунікативного впливу, дотриманні професійної етики та повазі до культурної ідентичності інших суб'єктів;
- опанування базових психологічних знань і навичок міжкультурної взаємодії, що забезпечують здатність адекватно інтерпретувати поведінку співрозмовників, враховувати їхні культурні особливості та обирати ефективні комунікативні стратегії;
- розуміння кроскультурної складової як теоретико-методологічної основи стратегічних комунікацій, що дозволяє аналізувати культурні коди, виявляти спільне й відмінне між культурами та будувати діалог культур у професійній діяльності;
- інтерпретація міжкультурного спілкування як процесу цілеспрямованого обміну інформацією, смислами та цінностями, що потребує стратегічного планування комунікативних дій;

- формування позитивного ставлення до культурного різноманіття, розвиток толерантності, відкритості та готовності до діалогу як необхідних умов ефективних стратегічних комунікацій;
- урахування мотиваційної складової, що визначає готовність суб'єктів до усвідомленого та цілеспрямованого комунікативного впливу;
- формування здатності ідентифікувати, прогнозувати та конструктивно розв'язувати комунікативні суперечності як у міжкультурному, так і в стратегічному контексті, що сприяє підвищенню ефективності кроскультурної комунікації та досягненню її цілей [3; 2].

Таким чином, кроскультурна підготовка фахівців міжнародних відносин до реалізації стратегічних комунікацій охоплює систему знань, умінь, навичок, особистісних якостей і ціннісних орієнтацій, необхідних для ефективного виконання професійних завдань у сфері стратегічних комунікацій та забезпечує здатність фахівців аналізувати, розробляти й реалізовувати комунікаційні стратегії, ефективно взаємодіяти з різними соціокультурними групами, реагувати на виклики інформаційної безпеки та відстоювати національні інтереси на міжнародному рівні.

Незважаючи на той факт, що у кроскультурній комунікації безпосередньо бере участь лише частина представників соціумів, результати цієї взаємодії, особливо в умовах реалізації стратегічних комунікацій, мають системний і довготривалий характер, поширюючись на ширші соціальні групи. Це сприяє взаємопроникненню культур, трансформації ціннісних орієнтацій та формуванню спільного комунікативного і смислового простору між соціумами.

Інтенсифікація інформаційних потоків, розширення міжнародної культурної та мистецької співпраці, розвиток глобального освітнього простору й інформаційно-комунікаційних технологій зумовлюють зростання ролі кроскультурної мистецької комунікації та мобільності *педагогів-хореографів*. Глобальний обмін мистецькими практиками, участь у міжнародних фестивалях, конкурсах, освітніх програмах і стажуваннях сприяють формуванню відкритого професійного середовища, у межах якого відбувається взаємопроникнення національних танцювальних традицій і сучасних хореографічних напрямів. Це актуалізує необхідність підготовки фахівців, здатних працювати в кроскультурному середовищі, застосовувати стратегічні комунікації, адаптувати світові методики до національного контексту та водночас презентувати власну культурну спадщину на міжнародному рівні.

Формування глобалізованого мистецько-освітнього простору поєднує національні традиції з міжнародними тенденціями, сприяючи професійному розвитку педагога-хореографа здатного до ефективної кроскультурної взаємодії. У професійній підготовці педагогів-хореографів кроскультурний компонент набуває особливого значення, оскільки хореографічне мистецтво є формою невербальної комунікації, що відображає культурні традиції, символіку та естетичні коди різних народів. Здатність інтерпретувати, транслювати та інтегрувати елементи різних танцювальних культур потребує глибокого розуміння культурного контексту, що визначає зміст і форму хореографічного твору. Інтеграція кроскультурного компоненту у зміст професійної підготовки передбачає використання міждисциплінарного підходу, що поєднує мовознавчі, культурологічні, мистецтвознавчі та педагогічні знання [10; 11]. Ефективними є такі методи, як аналіз автентичних культурних практик, робота з міжкультурними кейсами, участь у міжнародних проєктах, застосування цифрових платформ для комунікації, а також практико-орієнтовані форми навчання.

Інтеграція кроскультурного компоненту у професійну підготовку *прикладних лінгвістів* зумовлена специфікою їхньої діяльності, яка безпосередньо пов'язана з міжкультурною комунікацією, інтерпретацією культурних кодів і створенням культурно зумовлених смислів. У сучасному глобалізованому просторі зазначені фахівці

виступають посередниками у передачі, трансформації та відтворенні культурних значень, що потребує сформованості високого рівня кроскультурної компетентності. Розуміння культурних особливостей, прагматичних норм і дискурсивних практик різних мовних спільнот забезпечує ефективне використання мовних ресурсів у професійній діяльності, зокрема в перекладі, міжкультурній комунікації, локалізації та цифрових комунікативних технологіях.

Висновки

Отже, кроскультурна освіта є важливою передумовою формування ефективних стратегічних комунікацій у сучасному глобалізованому світі. Вона забезпечує розвиток кроскультурної компетентності, що дозволяє адаптувати комунікативні стратегії до різних культурних контекстів і підвищувати результативність комунікативного впливу. У процесі міжкультурної взаємодії відбувається трансформація ціннісних орієнтацій, їхнє порівняння з іншими культурними системами та інтеграція універсальних загальноцивілізаційних смислів. Саме кроскультурна освіта забезпечує формування здатності майбутніх фахівців до такого осмислення, сприяючи розвитку їхньої рефлексії, культурної чутливості та стратегічного мислення як ключових складових ефективних стратегічних комунікацій.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням інноваційних моделей кроскультурної підготовки фахівців та їх упровадженням у систему вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Байбакова, О. О., & Козубовська, І. В. (2014). Деякі аспекти кроскультурної комунікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка, соціальна робота*, (34), 223–225.
2. Давліканова, О., & Компанцева, Л. (Eds.). (2022). *Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій: Практичний посібник*. Київ: ТОВ «ВІСТКА».
3. Макаренко, Є. А. (2017). Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*, (15). http://journals.iir.edu.ua/index.php/pol_n/article/download/3117/2798
4. Матвієнко, О. В., & Чжан, Цзін. (2025). Особливості формування міжкультурної компетентності у майбутніх вчителів іноземних мов у контексті трансформацій сучасної педагогічної освіти. *Освітньо-науковий простір*, 8(1), 2, 91–103.
5. Пришляк, О. Ю. (2021). *Теорія і методика формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій* (Doctoral dissertation). Тернопіль.
6. Сивак, Т. (2019). Міжнародний досвід формування стратегічних комунікацій. *Актуальні проблеми державного управління*, 2(78), 81–86.
7. Чжао, Жуйчень, & Осипова, Т. Ю. (2023). Методологічні засади формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних наук. *Актуальні питання гуманітарних наук*, (65), 314–319.
8. Farwell, J. P. (2012). *Persuasion and power: The art of strategic communication*. Georgetown University Press.
9. Goldman, E. (2007). Strategic communication: A tool for asymmetric warfare. *Small Wars Journal*. <https://smallwarsjournal.com/2007/10/06/strategic-communication-a-tool-for-asymmetric-warfare>
10. Lavrynenko, S., Bykova, O., Zaiets, S., Syzonenko, V., Bilova, N., & Bidyuk, D. (2023). Development of choreographic education in the context of cultural development of society. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 15(1), 383–401. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.1/702>

11. Liu, W., Xue, H., & Wang, Z. Y. (2024). A systematic comparison of intercultural and indigenous cultural dance education from a global perspective (2010–2024). *Frontiers in Psychology*, 15, 1493457. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1493457>
12. Paul, C. (2011). *Strategic communication: Origins, concepts, and current debates*. Praeger Security International. <https://doi.org/10.5040/9798216019596>
13. Strategies for effective cross-cultural communication within the workplace. (n.d.). <https://trainingindustry.com/blog/diversity-equity-and-inclusion/strategies-for-effective-cross-cultural-communication-within-the-workplace/>
14. Yang, D. (2010). Chinese learners' communication strategies. *Cross-Cultural Communication*, 6(1), 56–81.